

hősi küzdelméről, a monarcho-fasiszták vereségéről szól Tákisz Hádzisz, a demokratikus görög hadsereg haditudósítójának könyve. Eposznak nevezi a könyvet és joggal. A szabadságharcosok a régi görögöket megszegyenítő módon küzdenek a szabadságért és küzdelmüket a görög nép támogatja. A beszámoló nemcsak hű leírása a harcoknak, hanem hódolat a demokratikus görög nép csapatai iránt, akik törhetetlen hittel és hősi bátorsággal szálltak szembe az óriási túlerővel. Az olvasó szinte maga előtt látja a görög nép legendás harcát, az emberfeletti küzdelmet. Hádzisz mindent lerögzít, dokumentumot ad a jövő korok számára a hősiességről. A murgánai támadás az imperialisták kudarcával végződött és a szabadságharcosok azóta is számtalan csatában mutatták meg főkészültségüket és szabadságszeretetüket.

A könyv másik felében Jeorjiosz Lambrinosz a Makronisszosz szigetén lévő internálótáborok életéről döbbenetes képekben számol be. A hitleri koncentrációs táborok borszalmai a világ minden tájáról ismerik, Dachau és Auschwitz nélkül a Makronisszoszról szóló könyv sok jóhiszemű emberben azt a látszatot keltené, mintha a képzőlet szülcíte lenne. A szigeten a monarcho-fasiszták „újjáévelő telepeket“ létesítettek és itt Göring és Himmler módszereit használva, igyekeznek minden emberséget kiölni a fogságba ejtett görög szabadságharcosokból. A könyv minden lapján megelevenedik az a mérhetetlen szenvedés, melyeket a görög hazafiak szenvedtek amerikai parancsra.

Makronisszosznak el kell a föld színéről pusztulni, mintahogy elpusztul a monarcho-fasiszták világa is. A görög szabadságharcosok küzdelme nem hiábavaló.

Ez a könyv a szabadságharc igazi eposza. A fordítás Jánisz Lámbitisz és Kemény Dezső munkája.

TAKÁCS TIBOR

HOWARD FAST: A SZABADSÁG ÚTJA. (Révai.)

Az amerikai történelem egyik legígéretesebb korszakába visz bennünket vissza a kiváló, haladó amerikai író magyarul nemrég megjelent könyve. A Lincoln által meghirdetett négerfelszabadítás idején játszódik le a regény központi cselekménye s Gideon Jackson, a kiűnő írásművészettel megrajzolt robusztus néger szabadságharcos vezetésével az elnyomott népek — színesek és szegény-fehérek —, valóban új életet teremtenek a déli arisztokraták feudális rendje helyébe. Természetesen az USA történelmének ezt az igazán haladó, szociális beállítottságú korszakát a hivatalos történészek eddig bölcsezen elhallgatták. Mert valóban: a Klu-Klux-Klan keresztesvitézei által ma is napirenden lévő mérszárlások és megfélemlítettség korában nehéz lenne megcsinálni a fejlődés, a haladás mérlegét! S Amerika mai urainak nyilván kellemetlen a regény hősi kora, amelyben a néger rabszolgák és fehér nincstelének szép és igaz, valóban demokratikus, civilizált államot építettek. Így válik hősi eposzá e könyv. Az elnyomott népek felszabadulásának s a dolgozók által teremtett és vezetett államnak gyönyörű példája. A könyv lapjain végigkísérhetjük, miként válik az egyszerű, tanulatlan, kizsákmányolt négerből, Gideon Jacksonból képviselő, később a washingtoni kongresszus tagja. Mennyit tanul ez a szegény de öntudatos színes-ember, mennyit küzd, csakhogy népéért elindított harcát sikerrel folytathassa. S ha végül mégis elbukik ez a dicsőséges harc — s vele Jackson is —, annak magyarázata Amerika mai vezető klikkjének politikájából visszavehető. Csakhogy a népek felszabadítása ma már nem elszigetelt történelmi jelenség és feladat, hanem az egész emberiség megújulni akarásának egyetlen, hatalmas áradása! S ez a tény ad biztatást a mai kor Jacksonainak, hogy felszabadító harcukat teljes sikerre vigyék.

HOLLÓS TIBOR

DIENES ANDRÁS: A PETŐFI-TITOK (Dante.)

Száz évvel ezelőtt, 1849 július 31-én tört el Segesvárra és Fehéregyháza közötti emlékezetes csatában a magyar nép nagy költője, az 1848—49-es forradalom hősi harcosa, Petőfi Sándor.

Eltűnése ehető kérdőjelektől kanyarodott a kutatók, de az egész magyar nép elé is, senki sem tudott biztosan mondani, hogy hová lett népünk, irodalmunk üstököse. Száz év óta folyik a vita, a „Petőfi-per“, a kérdés irodalma egyre szaporodott, de eredménytelenül, a kutatók a hipotéziseknél nem jutottak tovább.

A szerző, Dienes András az idevonatkozó hadtörténeti, irodalomtörténeti kutatások anyagának ismeretében igyekszik megoldani a kérdést és megfejteni irodalmunk immár klasszikussá lett problémáját, a Petőfi-titkot.